

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETTEN

www.villrein.no

Oppland fylkeskommune

Deres ref:	Vår ref:	Arkiv:	Dato:
	2011-1 ML		09.02.2011

REGIONAL PLAN RONDANE OG SØLNKLETTEN – HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til høringsdokumentene, og til kontakt med dere vedr. utsatt frist til 10.02.då..

Villreinnemnda har hatt følgende roller i planarbeidet:

- Deltatt i felles planmøter for kommunene ved leder av nemnda
- Deltatt i styringsgruppa for Sølknletten ved nestleder
- Deltatt i prosjektgruppa for begge områdene ved sekretær
- Ytet innspill under hele planprosessen, jfr. lista i det grunnlagsdokumentet

Prosjektgruppa for Rondane har ikke tidligere vært forelagt noe helhetlig planforslag der det har vært mulig å vurdere planbeskrivelse, konsekvensutredninger, soneinndeling og retningslinjer i sammenheng. Denne høringen er derfor den eneste muligheten nemnda har til å foreta en helhetlig vurdering av planforslaget.

Det faglige grunnlaget (datert 26.01.11) som ligger til grunn for nedenforstående uttalelse er laget i et samarbeid mellom sekretæren i nemnda og administrasjonen hos de to fylkesmennene.

VURDERING

Regionen Rondane – Sølknletten som et helhetlig villreinområde

Nemnda er godt fornøyd med at det er laget en helhetlig plan for de to områdene. Vi tror at dette er en sentral forutsetning for å kunne sikre villreinstammene på lang sikt, og for å ivarteta vårt internasjonale ansvar i så måte. Vi viser i denne sammenhengen til det felles opprinnelige genetiske materialet, og at reinen beiter og trekke mellom Rondane og Sølknletten. Et helhetlig forvaltning vil kunne gjøre områdene noe mer robuste i forhold til menneskelige aktivitet og sikre ulike typer funksjonsområder.

Nemnda legger vesentlige vekt på at beite og trekk mellom de to områdene sikres. Dette er forsøkt i planforslaget for områdene nord for Atnsjøen, og vi mener dette utgjør en tilfredsstillende løsning. Planforslagets hensyntagen til beite og trekk er også basert på kjente fangstanlegg hvilket

---

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølknletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@senswave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETEN

www.villrein.no

dokumenterer den lange bruken. Vi viser også i denne sammenhengen til at GPS-merkede dyr i Rondane beveger seg helt ned i dalbunnen vestfra.

Oppfølging av eksisterende fylkesdelplan – planforslaget svekker dagens plan

Det har vært en forutsetning for planarbeidet at den nye planen ikke skulle svekke den gamle Rondane-planen. Vi konstaterer imidlertid at planforslaget for Rondane er en klar svekkelse av gjeldende plan. Dette gjelder både mht. grensesetting, gradienttenkingen mht. strenghet herunder omfanget av buffersoner og innholdet i retningslinjene.

Gjeldende annen generasjons plan har bestått i 11 år, og det har utviklet seg en planpraksis knyttet til denne. Praksisen omfatter forståelsen av retningslinjene opp mot formålet med planen. Denne praksisen er ikke videreført i planforslaget for Rondane. Denne praksisen skulle også kunne ut i en større grad av forutsigbarhet for ulike interesser. Hverken for villrein eller andre interesser er det tilfellet. Vi kommer til å oppleve en videre sak til sak behandling med stadige konflikter ut fra dagens høye konfliktnivå i flere områder.

Sølnkletten - positiv plandokument men med behov for forbedringer

Planbeskrivelsen ”delrapport Sølnkletten”, har en fyldig og god gjennomgang av naturgrunnlag, bruk og andre forhold i området. Delrapporten går gjennom og diskuterer de fleste aktiviteter og utbyggingsområder som kan ha påvirkning på villreines bruk av området, og videre utvikling er vurdert også opp mot tidligere konfliktsaker i forhold villreinen.

Nemnda viser spesielt til våre kartfestede utfordringsområder, og ber om at retningslinjer og tiltak sørger for at disse utfordringene blir fokusert og løst. Disse områdene ligger inne i de sentrale delene av leveområdet, og det er derfor viktig med klare prioriteringer.

Nemnda foreslår også at det legges inn en ny buffersone i sør-vest som vist på kartet og at retningslinjene på flere punkter endres. Vi henviser videre til kommentarene og forslagene i vedlegget.

Rondane – et område med mange utfordringer mellom bruk og vern - kunnskapsgrunnlaget ikke benyttet – en svak plan

Nemnda savner en klar rød tråd i for denne delen av planen fra beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget, via hovedutfordringer for villreinen, til analyse og løsningsforslag med ulike soner og retningslinjer. Vi kan ikke se at føre-var prinsippet er bygget inn. Vi konstaterer at forslaget til nasjonalt villreinområde er vesentlig mindre enn det som er vist som biologisk leveområde. Dette er ikke foretatt noen begrunnelse for denne innsnevringen. Retningslinjene og det begrensede omfanget av buffersoner makter ikke å fange og ivareta de totale villreininteressene i området. Isteden har vi en plan som vil skape usikkerhet om villreinens framtid i regionen.

Nemnda har i sin deltagelse med planen lagt vekt på å presentere kunnskapsgrunnlaget nedfelt i

---

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølnkletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@sensewave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETEN

www.villrein.no

NINA rapport 339. Vi har også vist til det pågående GPS-prosjektet i Rondane. Vi har bidratt til at denne kunnskapen har tilflytt aktørene. Vi registrerer imidlertid at kunnskapen ikke har kommet tilstrekkelig fram hverken i planbeskrivelsen både i forhold til utfordringene for villreinen framover, i konsekvensutredninger og i forbindelse med de avveiningene som er foretatt i forhold til andre interesser. I planbeskrivelsen forekommer det feil mht. forståelse av arealbruken og mangelfulle opplysninger om bestandsplanene.

Hovedutfordringer er ikke beskrevet til tross for mange innspill fra oss. Dette gjelder spesielt Rondane – delen. Det synes vi er en stor mangel ved planen. Vår behandling av planer og tiltak i området de siste årene, gir også et klart bilde av hvor utfordringene ligger. Vi har levert en rekke skriftlige innspill (se lista i grunnlagsdokumentet) på hva som er de viktigste utfordringene for villreinen knytta opp mot konkrete geografiske områder. Det er derfor beklagelig at verken planbeskrivelsen eller konsekvensutredningen beskriver de veldokumenterte utfordringene for villreinen i forhold til utbygging og ferdsel i et samla, regionalt perspektiv.

Vi ser at oppsplittingen i delstammer fortsetter, og det er fare for at vi mennesket skaper flere barrierer. Trekket nord-sør på begge sider av Rondanemassivet er ikke lenger i funksjon eller er helt ubetydelig. Det betyr at det er etablert en egen delstamme nord for massivet. Flere andre steder er det klare konflikter mellom menneskelig aktivitet og villrein. Konkurransen mellom villreinens arealbruk og menneskelig ferdsel og utbygging er ikke godt nok beskrevet, vurdert og hensyntatt for Rondane

Konflikten mellom menneskelig bruk og villreinens arealbruk forsterkes av at Rondane er et smalt fjellområde, og at alle lokaliteter i planområdet kan nås på dagstur. Aktiviteten i mange områder er høy. Det vil si at praktisk talt all ny aktivitet og utbygging i randsona kan medføre økt ferdsel i villreinens leveområder, selv om tiltakene legges så langt vekk fra nasjonalt villreinområde som mulig. Disse problemstillingene er godt kjent og er grunnlaget for at Rondane har hatt en fylkesdelplan i 20 år. Forholdet mellom villreinens arealbruk og menneskelig ferdsel i Rondane er belyst i flere forskningsrapporter.

I konsekvensvurderingen blir menneskelig bruk og villreinens arealbruk kun beskrevet hver for seg, uten en sammenstilling og vurdering av konfliktområder. Konsekvensene for villreinen oppgis også å være vurdert på lokalt nivå i de lokale scenariegruppene, men sumeffekten av de lokale utbyggingsforslagene for villreinen er ikke vurdert. Det betyr at konsekvensvurderingene ikke er til tilstrekkelig hjelp når det gjelder å vurdere framtidig menneskelig aktivitetsnivå. Vi mener derfor at konsekvensutredningen ikke oppfyller verken plan- og bygningslovas eller naturmangfoldlovas krav til konsekvensutredninger.

Handlingsplan - avbøtende tiltak må gjøres mer forpliktende

Planen forutsetter at tiltak som kanalisering av ferdsel vil være tilstrekkelig i forhold til å unngå økt ferdsel inn i villreinens leveområder som følge av ny utbygging. Undersøkelser har vist at en betydelig andel av de besøkende til området følger stier og løyper, men det finnes ikke forskning

---

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølknletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@sensewave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETEN

www.villrein.no

som underbygger at nye stier og løyper i utkanten av området vil føre til en omfordeling av trafikken, dersom det eksisterende sti- og løypenett i det nasjonale villreinområdet opprettholdes. Handlingsplanen, der de avbøtende tiltakene er lagt inn, er videre uforpliktende. Det er pr. i dag ikke sikret finansiering til å gjennomføre de foreslåtte tiltakene, og organet som skal følge opp handlingsplanen har heller ingen formell myndighet til å få tiltakene gjennomført, utover å tilrettelegge for det gjennom planlegging.

Noen forbedringer er gjort ved omlegging av stier og løyper både i Ringebu, Nord-Fron og Sel. Det er mulig å oppnå noe mer ved kanalisering og omlegging av traseer. Vi ser av planprosessen er det er felles interesse i å styrke informasjon, veiledning og kunnskapsheving. Dette tror vi er vesentlige tiltaksområder som kan forene ulike interesser.

Oppfølging av planen

Oppfølgingen av gjeldende plan regionalt er gjort via Planrådet. Planrådet har siden fylkesdelplanen blei vedtatt, bidratt vesentlig til at de regionale villreininteressene har fått økt fokus. Uten et slikt planråd tror vi at villreininteressene hadde stått vesentlig svakere. Erfaringene med planen og de nye holdningene som ligger i planforslaget, tilsier at det må arbeides aktivt for å ivareta villreininteressene også framover.

Det må forventes at fylkeskommunene følger tett opp sin egen plan. Vi tror at det er viktig med en klar kobling til de respektive politiske utvalgene i de to fylkeskommunene. Samtidig er det viktig at de kommunale interessene for øvrig er representert. Villreinnemnda kan bidra aktivt, og det må vurderes om nemnda skal inn i planrådet. Planrådet har til nå bestått av en blanding av politisk valgte og ansatte i fylkesmannsembetene. Det har vist seg å være en uhensiktsmessig blanding.

Ut fra dette foreslår vi at planrådet består. Oppgavene til utvalget blir å påse at de grunnleggende sidene ved planen følges opp, at aktuelle endringer i praksis tas opp i de nødvendige organ, legge føringer for oppfølging av handlingsplanen og arrangere fellesmøter med planaktørene. Enkeltsaker behandles i de vanlige organ for slike saker.

KONKLUSJON

Villreinnemnda mener at forslaget til regional plan for Rondane-Sølnkletten ikke har fulgt opp bestillingen fra Miljøverndepartementet (12.04.07) om å ”komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av prioriterte fjellområder som er spesielt viktige for villreinens framtid i Norge”.

Planforslaget for Rondane-delen er en klar svekkelse av eksisterende plan, og dagens plan ivaretar villreininteressene på en langt bedre måte.

Planforslaget for Rondane har ikke:

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølnkletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@sensewave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETTEN

www.villrein.no

1. Beskrevet og brukt kunnskapsgrunnlaget om villrein
2. Beskrevet hovedutfordringene for villreinen i forhold til menneskelig aktivitet
3. Foretatt nødvendige konkrete konsekvensutredninger
4. Analysert utfordringene og forelagt langsiktige løsninger
5. Lagt et tydelig regionalt perspektiv til grunn for arealforvaltningen og aktivitet
6. Oppfylt dokumentasjons- og utredningskravene i plan- og bygningslova og naturmangfoldlova
7. Tatt tilstrekkelig hensyn til våre internasjonale forpliktelser

Planen for Rondane må derfor revideres vesentlig på følgende punkter:

- Føre-var-prinsippet må brukes. Det henvises til de mange utfordringsområdene og at kunnskapsgrunnlaget ennå ikke er godt nok.
- Det nasjonale villreinområdet må utvides
- Buffersone etableres rundt hele området. De foreslåtte endringene i buffersonen representerer en ytre ramme, jfr. grunnlagsdokumentet (kartvedleggene). Innenfor buffersonen ber nemnda om at det etableres retningslinjer som følger opp gradienttenkningen og innholdet i retningslinjene i gjeldende plans influensområde.
- Retningslinjene må strammes vesentlig opp.
- Det må legges vesentlig vekt på at en evt. videreutvikling av reiselivet knyttes opp mot eksisterende tettsteder. Utvikling av kommersielle virksomheter og oppleveler må prioriteres framfor ny hyttebygging.
- Handlingsplanen må gjøres mer forpliktende, og også legge vekt på informasjon, veiledning og kunnskapsheving.
- Evt. hyttebygging må lokaliseres til mindre konfliktfylte områder i utkanten av planområdet og til områder utenfor planområdet.

Planforslaget for Sølknletten må endres på noen konkrete punkter mht. grenser og retningslinjer.

Nemnda anbefaler at planrådet består. Nemnda viser for øvrig til det faglige grunnlaget (datert 26.01.11) og de konkrete endringsforslagene som beskrevet der.

Med hilsen
Trond Veskje
Leder
Sign.

Morten Liebe
Skr.

Kopi: Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Hedmark

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølknletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@sensewave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org

VILLREINNEMNDA FOR RONDANE OG SØLNKLETTEN

www.villrein.no

DN

MD

Hedmark fylkeskommune

Sølnkletten villreinoområde

Rondane nord villreinutvalg

Rondane sør villreinutvalg

Kommunene i regionen

Villreinnemnda for Rondane, er et statlig politisk forvaltningsorgan for Rondane og Sølnkletten villreinområder. Nemnda er opprettet i medhold av forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 22.3.2002. Den består av politisk valgte medlemmer fra de 13 kommunene i villreinområdene.

Leder: Trond Veskje
2647 SØR-FRON
Tlf. 61298249
e-post: inge-ves@online.no

Nestleder: Haaken Wilhelm Mathiesen
Kroken, 2480 KOPPANG
Tlf. 62464034 Mob: 48063232
e-post: haaken@sensewave.com

Sekretær: Morten Liebe
pb. 172, 2659 Dombås
Tlf: 61421334 Mob: 99254964
e-post: mli@nasjonalparker.org
